

Ársskýrsla Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis 2010

Heilbrigðisnefnd

Heilbrigðisnefnd var skipuð þannig til sveitarstjórnakosninga:

Aðalfulltrúar:

Halla Halldórsdóttir formaður
Sigurgeir Ólafsson varaformaður
Jón Bjarni Þorsteinsson
Steingrímur Steingrímsson
Birna Ólafsdóttir
Gestur Pétursson
Júlíus K. Björnsson til 5. október
Richard Hansen frá 5. október

Varafulltrúar:

Margrét Halldórsdóttir
Sævar Helgason
Auður Hallgrímsdóttir
Hulda Björg Sigurðardóttir
Árni Stefán Jónsson
Guðrún Þóra Magnúsdóttir
Brynja Valsdóttir

Heilbrigðisnefnd var þannig skipuð eftir sveitarstjórnakosningar:

Aðalfulltrúar:

Steingrímur Steingrímsson formaður
Gísli Ó. Valdimarsson varaformaður
Jón Bjarni Þorsteinsson
Margrét Halldórsdóttir
Guðmundur Sigurðsson
Sunna Björg Helgadóttir
Gísli Gíslason

Varafulltrúar:

Þór Ásgeirsson
Ingimar Ingimarsson
Ingibjörg Hauksdóttir
Halla Halldórsdóttir
Gísli Gunnarsson
Bryndís Skúladóttir
Richard Hansen

Samkvæmt samstarfssamningi um heilbrigðiseftirlit skiptast Hafnarfjarðarbær og Kópavogsbær á að tilnefna formann og varaformann til tveggja ára í senn.

Heilbrigðiseftirlit tekur til eftirlits með matvælum, hollustuháttum og mengunarvörnum og ber heilbrigðisnefnd að vinna að bættu heilbrigðiseftirliti á svæði sínu, annast fræðslu fyrir almenning og efla samvinnu við önnur yfirvöld og aðila sem vinna að þessum málum. Með vísun til þessara markmiða er eftirlit, vöktun og fræðsla þeir grunnþættir sem unnið er út frá í þverfaglegu starfi stofnunarinnar. Fjárhagsáætlun og eftirlitsáætlun mynda ramma um starfsemi hvers árs en jafnframt er unnið að viðfangsefnum sem heilbrigðisnefnd ákveður til lengri eða skemmri tíma.

Heilbrigðisnefnd hélt 12 fundi á árinu. Samkvæmt fundagerðum voru bókaðir 480 dagskrárliðir. Mál tengjast stundum fleiri en einum málaflokki og einstök mál koma til umræðu á fleiri en einum fundi. Í eftirfarandi töflu hafa dagskrárliðir verið greindir samkvæmt fjórum helstu málefnaflokkum sem starfsemin tekur til. Það eru helst starfsleyfi og umsagnir sem flokkast í fleiri en einn málefnaflokk.

Almenn mál um hollustuhætti, málefni sem tengjast hollustuháttareglugerð, snyrtivörum, varasömum efnum, gæludýrahaldi, tóbaksvörnum o.þ.h.	225
Matvælamálefni	143
Umhverfismál	211
Rekstur heilbrigðiseftirlitsins og stjórnýsla	11

Í lok árs 2010 voru á skrá heilbrigðiseftirlitsins 1403 fyrirtæki, stofnanir eða starfsemi sem lúta ber reglubundnu eftirliti. Af þeim fengu 935 aðilar eftirlitsheimsóknir. Tíðni opinbers eftirlits skal vera regluleg og taka mið af áhættu og niðurstaðna úr eftirliti og vera samkvæmt eftirlitsáætlunum. Eftirlitsáætlun ársins gerði ráð fyrir um 1400 eftirlitsferðum tengdum þeim rekstri sem til staðar var í árslok og voru farnar 1441 eftirlitsferðir til umræddra 935 aðila. Til viðbótar var farið í 275 eftirlitsferðir á árinu vegna starfsemi þar sem eftirlit er ekki reglubundið. Í ljós kom að starfsemin var annað hvort hætt, starfsemin hafði breyst á þann veg að eftirlit átti ekki lengur við eða starfsemin hætti síðar á árinu. Fjöldi slíkra fyrirtækja eða starfsemi kemur ekki fram í lokatölu ársins um fjölda fyrirtækja, stofnana og starfsemi.

Auk þess voru eftirlitsferðir vegna vöktunar umhverfis af ýmsu tagi, kvartana vegna umgengni á lóðum, sóttvarnaundanþága og skoðunar á íbúðarhúsnæði.

Ýmis starfsemi s.s. í matvælavinnslu og dreifingu, atvinnurekstri sem valdið getur mengun og þjónustustarfsemi, samkvæmt nánari skilgreiningum, á að hafa starfsleyfi frá viðkomandi heilbrigðisnefnd og sækja skal um starfsleyfi áður en starfsemi hefst. Starfsleyfi sem heilbrigðisnefnd veitir voru 1225 í árslok og 128 starfsleyfi til viðbótar voru í vinnslu. Jafngildir það að rúmlega 96% starfsleyfisskyldrar starfsemi hjá heilbrigðisnefnd er með leyfi eða starfsleyfi í vinnslu. Ýmsar ástæður eru fyrir því að öll fyrirtæki sem eru starfsleyfiskyld hafi ekki gild starfsleyfi. Á það við um atvinnurekstur sem valdið getur mengun. Oftast er um óstöðuleika í rekstri eða því við borið við starfsemin falli ekki að skilgreiningu reglugerðar um atvinnurekstur sem valdið getur mengun. Mælikvarði á virkni stjórnýsly og eftirlits er sá fjöldi fyrirtækja, stofnana og starfsemi sem eru með sín starfsleyfismál í lagi eða í vinnslu á hverjum tíma.

Hér á eftir verður gerð nánar grein fyrir eftirlitsstörfum, umhverfisvöktun og öðrum störfum heilbrigðiseftirlitsins. Þau flokkuð eins og hægt er í fjóra aðal málaflokka, matvæla, hollustuhátta, mengunar- og umhverfismál og stjórnun heilbrigðiseftirlitsins.

Matvælaeftirlit

Um málaflokkinn gilda lög nr. 93/1995 um matvæli með síðari breytingum og reglugerðir settar samkvæmt þeim. Tilgangur laganna er að tryggja svo sem kostur er, gæði, öryggi og hollustu matvæla og að merkingar og aðrar upplýsingar um þau séu réttar og fullnægjandi.

Breytingar voru gerðar á lögum um matvæli með lagabreytingu nr. 143 samþykktri á Alþingi 18. desember 2009. Breytingarnar sem tók gildi á árinu 2010 fólu meðal annars í sér að eftirlit með kjótvinnslum og mjólkuriðnaði færðist frá heilbrigðisnefnd til Matvælastofnunar. Ennfremur var nokkur fjöldi reglugerða sem fjölluðu um matvælamálefni felldar úr gildi og innleiddar reglugerðir samkvæmt EES-samningi um matvælaeftirlit.

Alls voru 88 umsóknir um starfsleyfi teknar til umfjöllunar. Auk matvælalaga er vísað í ákvæði laga um meðhöndlun úrgangs og í sumum tilvikum til ákvæða í lögum og reglugerðum um hollustuhætti og mengunarvarnir

53 umsóknir voru fyrir nýja starfsemi

35 umsóknir voru vegna endurnýjunar eða breytinga á rekstri.

Reglugerð um matvælaeftirlit og hollustuhætti við framleiðslu og dreifingu matvæla. Fjöldi umsókna um starfsleyfi flokkuð eftir starfsemi og staðsetningu 2010.

	Alftanes	Garðabær	Hafnarfjörður	Kópavogur	Alls
Vinnslur og þökkun		2	7	6	15
Verslanir og vörugæmslur	1	3	14	10	28
Veitingastaðir, gisting og mötuneyti		6	10	28	44
Annað		1			1
Alls	1	12	31	44	88

5 tímabundin leyfi vegna skemmtana voru veitt.

Veitingastaðir og gististaðir, þar sem matvæli eru á boðstólum eru flokkaðir sem matvælafyrirtæki. Sú starfsemi hefur jafnframt starfsleyfi samkvæmt hollustuháttareglugerð og eftir atvikum samkvæmt reglugerðum um mengunarvarnir. Starfseminni ber jafnframt að afla rekstrarleyfis útgefnu af viðkomandi sýslumanni samkvæmt ákvæðum laga um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald. Markmið þeirra laga er að tryggja allsherjarreglu í starfsemi veitinga- og gististaða og við skemmtanahald og stuðla að stöðugleika í rekstri, sem og að starfsemi falli að skipulagi viðkomandi sveitarfélags hverju sinni. Heilbrigðisnefnd er umsagnaraðili vegna útgáfu rekstrarleyfis og í umsögn sinni ber nefndinni

að gæta að samræmi við starfsleyfi, grenndaráhrifum starfseminnar, þ.m.t. hljóðvist og að starfsemin fullnægi kröfum laga um framleiðslu og dreifingu matvæla, sbr. lög um matvæli og hollustuháttum og sbr. lög um hollustuhætti og mengunarvarnir.

Á árinu bárust frá sýslumönnum 36 beiðnir um umsagnir vegna rekstrarleyfa og 12 beiðnir um umsagnir vegna tækifærisleyfa þar sem matvæli yrðu höfð á boðstólum.

Kvartanir og ábendingar vegna matvæla voru alls 69 á árinu. Einkum var kvartað vegna ónógs hreinlætis eða 22 sinnum. Vegna slæmrar meðferðar matvæla 18 sinnum. Til slæmrar meðferðar teljast m.a. kvartanir um að vara sé höfð á boðstólum lengur en leyfilegt er eða skemmd þegar kemur að neyslu. Kvartanir vegna ófullnægjandi innihaldsmerkinga voru 6 og hugsanlegra matarsýkinga 12. Aðrar kvartanir voru af margvíslegum ástæðum.

Matvælafyrirtæki er fyrirtæki eða einstaklingur sem rekur starfsemi í tengslum við framleiðslu, vinnslu eða dreifingu matvæla á einhverju stigi, hvort sem það starfar í ágóðaskyni eður ei og hvort sem það er einkarekið eða opinbert fyrirtæki. Við matvælaeftirlit er heimill aðgangur til skoðunar og eftirlits, þar á meðal töku sýna og myndatöku. Á árinu voru tekin til örverugreininga 263 sýnishorn vegna eftirlits með matvöru á markaði. Af þeim reyndust 20 vera yfir viðmiðunargildum. Vegna athugana á efnasamsetningu voru tekin 23 sýnishorn og reyndist í 17 tilvikum að reglum væri ekki fylgt. Var fyrst og fremst um fæðubótarefni að ræða.

Fylgst er með neysluvatni til að afla upplýsinga um ástand þess með tilliti til efna-, eðlis- og örverufræðilegара þátta. Tekin voru á árinu 84 sýnishorn til mælinga í þeim tilgangi. Þar af voru fjögur sýnishorn vegna heildarúttektar á efnasamsetningu. Sýnishornin eru tekin á mismundandi árstímum, bæði úr vatnsólum og dreifkerfinu. Gæði neysluvatns í umdæminu er gott og styrkur allra efna er innan hámarksgilda reglugerðar nr. 536/2001, um neysluvatn. Upplýsingar um niðurstöður mælinga er birtar á heimasíðu heilbrigðiseftirlitsins.

Heilbrigðisfulltrúi er í samstarfshópi heilbrigðiseftirlitssvæðanna og Matvælastofnunar um matvælaeftirlit. Í samstarfshópnum er rædd framkvæmd og skipulagning eftirlitsverkefna ásamt samræmingu matvælaeftirlits milli eftirlitssvæða.

Hópurinn kom saman þrisvar sinnum á árinu. Það hefur verið markmið að taka virkan þátt í samræmdum eftirlitsverkefnum sem hægt er að tengja starfsemi í umdæminu. Slík samstarfsverkefni sem unnið var að á árinu voru eftirfarandi:

- Örveruástand í ís
- Fæðubótarefni. Verkefninu verður framhaldið árið 2011

Skýrslur vegna þessara verkefna verða birtar á heimasíðu Matvælastofnunar.

Heilbrigðisfulltrúi tekur þátt í norrænu verkefni varðandi matsveppi. Verið er að kanna mataröryggi og unnið er að leiðbeiningum fyrir neytendur. Verkefnið hófst 2009 og er áætlað að ljúka seinni hluta árs 2011. Haldnir voru tveir fundir á árinu í Kaupmannahöfn.

Þættir sem tengjast matvælavinnslu í grunn- og leikskólum á svæðinu voru teknir saman eftir eftirlitsferðirnar í skólana á árinu 2010. Eftirfarandi atriði voru sérstaklega könnuð:

- Er hádegismaturinn aðfluttur þ.e. keyptur frá öðrum aðila eða eldaður frá grunni í skólaeldhúsinu?
- Er almennt innra eftirlit í eldhúsinu svo sem stjórnun á hitastigi, hreinlætisáætlun, eftirlit með vörumóttöku virkar, virkar að hluta eða óvirkar?
- Hvernig er staðið að þrifum og umgengni í eldhúsi og mótuneyti skólanna (ágætt, gott eða slæmt)?

Mikilvægt er að leikskólar og grunnskólar standi að skólamatnum af ábyrgð. Innra eftirlit og hreinlæti er hluti þeirrar ábyrgðar. Niðurstaða samantektar á stöðu matvælavinnslu í skólum á eftirlitssvæðinu er ekki ásættanleg. Stefna verður að innra eftirlit verði 100% virkt.

Hreinlæti og umgengni aldrei verra en gott í 100% tilvikum. Fyrsta áfanga að því markmiði hefur ekki verið náð, ef innra eftirlit er alveg óvirkt og hreinlæti og umgengni slæm.

Samantekt á virkni almenns innra eftirlits við matvælavinnslu í 25 grunnskólum og 54 leikskólum á eftirlitssvæði heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis árið 2010.

Skólar	Matvælavinnsla		Innra eftirlit			Hreinlæti og umgengni		
	ekki á staðnum	Skólaeldhús	virkt	virkt að hluta	óvirkt	ágæt	góð	slæm
<i>Grunnskólar</i>								
Álftanes (1 skóli)	100%	0%	100%	0%	0%	100%	0%	0%
Garðabær (5 skólar)	80%	20%	20%	60%	20%	60%	20%	20%
Hafnarfjörður (8 skólar)	62%	38%	50%	50%	0%	62%	38%	0%
Kópavogur (11 skólar)	64%	36%	64%	18%	18%	55%	27%	18%
<i>Leikskólar</i>								
Álftanes (2 leikskólar)	0%	100%	50%	0%	50%	100%	0%	0%
Garðabær (10 leikskólar)	10%	90%	70%	20%	10%	70%	20%	10%
Hafnarfjörður (19 leikskólar)	16%	84%	63%	21%	16%	63%	32%	5%
Kópavogur (23 leikskólar)	4%	96%	29%	46%	25%	29%	46%	25%

Fjöldi fyrirtækja sem sinna framleiðslu, geymslu eða dreifingu matvæla var í lok árs 434 á skrá. Áætlaður fjöldi eftirlitsferða í fyrirtæki sem framleiða eða dreifa matvöru voru í eftirlitsáætlun ársins 548. Skráðar eftirlitsferðir urðu alls 667 samkvæmt flokkun í eftirfarandi töflu. Eftirlitsferðir í fyrirtæki og stofnanir sem hættu rekstri á árinu eru ekki meðtaldar í þessum tölum en fjöldi eftirlitsferða í verslanir og mótuneyti vegna sérstakra verkefna eru meðtaldar. Vakin er athygli á að eftirlit vegna tóbaksvarna, mengunarvarna og sölu á vörum sem innihalda hættuleg efni fer einnig fram hjá þeim fyrirtækjum þar sem það á við.

Matvælaeftirlit; Fjöldi staða 31.12. 2010, áætlaður fjöldi eftirlitsferða og skráðar eftirlitsferðir.

	Framleiðsla, pökkun	Heildsala, flutningur	Stór-eldhús	Smásala	Vatnsveitur	Alls
Eftirlitsstaðir og ferðir						
Fj. staða	47	31	256	93	7	434
Fj. heimsótttra staða	43	21	229	80	7	380
Fj. áætlaðra eftirlitsferða	40	25	300	120	63	548
Fj. eftirlitsferða	66	28	173	325	75	667
Fj. staða með alvarlegar athugasemdir.	6	3	0	9	0	18
Innra eftirlit, stöðumat						
Grunnþættir						
Fjöldi staða		23	67	30	1	121
Ekki til staðar		21	51	27	0	99
Almennt						
Fjöldi staða	18	4	189	22	3	236
Ekki til staðar	12	3	110	16	1	142
HACCP						
Fjöldi staða			5		3	8
Ekki til staðar			4			4

Hollustuhættir

Starfsleyfisumsóknir samkvæmt ákvæðum hollustuháttareglugerðar voru 87.

Í sumum tilvikum er í starfsleyfi einnig vísað til annarra laga og reglugerða:

53 umsóknir voru fyrir nýja starfsemi.

34 umsóknir voru vegna endurnýjunar eða breytinga á rekstri.

Meðhöndlun og dreifing matvæla á sér stað í sumum fyrirtækjum sem flokkast hér s.s. í skólum, leikskólum, sjúkrahúsum, vistheimilum og félagsmiðstöðvum. Veitingastaðir og gististaðir sem þurfa að hafa starfsleyfi samkvæmt hollustuháttareglugerð og matvælalögum eru flokkaðir sem matvælafyrirtæki. Vegna kröfu um mengunarvarnabúnað við tannlæknastóla eru tannlæknastofur flokkaðar með starfsemi vegna mengunarvarna.

Hollustuháttareglugerð

Fjöldi umsókna um starfsleyfi, flokkuð eftir starfsemi og staðsetningu 2010.

	Álftanes	Garðabær	Hafnarfjörður	Kópavogur	Alls
Gisti - og samkomustaðir			4	8	12
Snyrtistofur hvers konar		1	7	8	16
Heilbrigðis- og meðferðarstofnanir			1	6	7
Daggæsla, leikvellir, skólar, leikskólar kennslustaðir		1	7	7	15
Íþróttastarfsemi og samkomuhald		1	2	7	10
Verslun og dreifing vöru sem inniheldur hættuleg efni		2	6	16	24
Annað			1	2	3
Alls		5	28	54	87

Tækifærisleyfi var veitt vegna gæludýrasýningar.

Á árinu bárust 5 beiðnir frá sýslumönnum um umsagnir vegna rekstrarleyfa fyrir gististaði samkvæmt ákvæðum laga um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald nr. 85/2007. Um er að ræða gististaði sem reknir eru án veitingasölu. Tvær umsagnir voru gerðar vegna tækifærisleyfis vegna tónleikahalds. Gerð er grein fyrir umsögnum vegna veitingastaða í kaflanum um matvæli og mismunandi markmiðum laga varðandi þessa starfsemi.

Umsögn var veitt Umhverfissráðuneyti vegna beiðni um undanþágu frá reglugerð um hollustuhætti til að fara með hund inn á hjúkrunarheimili.

Heilbrigðisnefnd ályktaði um nauðsyn úrbóta við glerveggi og handrið á annarri og þriðju hæðum grunnskóla þar sem öryggi barna þyrfti að auka.

Úrskurðarnefnd um hollustuhætti og mengunarvarnir óskaði eftir greinargerð vegna stjórnarsýslukæru varðandi skráningu á hundi í fjöleignahúsi. Með úrskurði nr. 3/2010 hafnaði úrskurðarnefndin kröfu kæranda um ógildingu skráningar og að hundurinn yrði fjarlægður úr húsinu. Vísað var til að í fjöleignarhúsinu háttar þannig til að íbúar hússins eru með séringngang. Ekki er fyrir hendi sameiginlegur inngangur, stigagangur eða annað sameiginlegt húsrými í skilningi 13. t.l. A-liðar 41. gr. laga nr. 26/1994 um fjöleignarhús. Ekki er fallist á það sjónarmið kæranda að stéttin fyrir utan fjöleignarhúsið sé sameiginlegt húsrými í skilningi 13. t.l. sömu laga með hliðsjón af markmiði og tilgangi lagasetningarinnar.

Margt bendir til að gæludýrahald sé að aukast. Á starfsárinu komu tillögur að heilbrigðissamþykktum um kattahald í Kópavogi og Hafnarfirði til meðferðar hjá og var mælt með staðfestingu þeirra.

Kvartanir vegna hollustuháttamála voru 171. Flestar voru vegna dýrahalds eða flækingsdýra 54. Kvartanir og fyrirspurnir vegna tengsla íbúðarhúsnæðis og heilsu hefur fjölgað á hverju ári og voru nú 32. Á árinu 2008 voru slík mál 42 og árinu 2009 voru þau 35. Slíkar kvartanir voru að meðaltali 15-16 fimm ár þar á undan. Kvartanir voru 23 vegna meindýra. Óþægindi vegna óþrifnaðar við rekstur fyrirtækja eða þjónustu leiddi til 30 kvartana og ábendinga.

Almennar kvartanir voru 104. Flestar eða 45 vegna sorps og úrgangs. Vegna slæmrar umgengni um lóðir voru 12. Kvartanir vegna úrgangs eða slæmrar umgengni um lóðir verða oft tímafrekar í úrvinnslu og eru oft vegna starfsemi sem ekki er eftirlitsskyld eða vegna búsetu í húsnæði sem ætlað er til annarra nota. Kvartað var 27 sinnum vegna farartækja sem skilin voru eftir í misjöfnu ástandi á almannafæri og voru almenningi til ama. Veruleg fækkun hefur orðið í þessum kvartanaflokkum milli ára. Starfsmenn þjónustumiðstöðva sveitarfélaganna hafa jafnframt afskipti af nokkrum hundruðum bifreiða án númera. Á árinu voru skráð um 418 slík afskipti af farartækjum o.þ.h. hlutum sem skildir hafa verið eftir á almannafæri. Sveitarfélögin neyddust til að láta fjarlægja 99 bifreiðar.

Um áramótin 2010-2011 voru á skrá 2183 hundar í umdæmi heilbrigðisnefndar. Fjölgun um 171 hund er að ræða frá árinu áður en hafa verður í huga að afskráningar berast oftast upp úr áramótum. Eigendur 1216 hunda hafa sótt námskeið í hunduppeldi og 11 hundar eru notaðir til leitar- og björgunarstafa. Kvörtunum vegna hunda og hundahalds er haldið aðgreindum frá öðrum kvörtunum vegna dýrahalds og hollustuháttamála. Alls bárust 202 kvartanir vegna hunda á árinu. Aðal umkvörtunarefnið var um lausa hunda eða í 109 tilvikum. Til meðferðar á árinu komu 12 mál vegna ógnana eða árásar hunds á fólk eða dýr. Í slíkum tilvikum kemur einnig oft til afskipta lögreglu.

Búfjárefirlit samkvæmt ákvæðum laga um búfjárhald er í umsjón heilbrigðiseftirlitsins. Lítil breyting hefur orðið í umfangi búfjárhalds milli ára.

Á vegum Umhverfisstofnunar og heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga störfuðu tveir vinnuhópar á sviði hollustuháttamála. Hollustuháttahópur og efnavöruhópur. Heilbrigðiseftirlitið leggur til einn starfsmann í hvorn hóp.

Vinnuhópur um hollustuhætti undirbýr tillögur að samræmdum verklagsreglum, leiðbeiningum og starfsleyfisskilyrðum. Hópurinn kemur saman að jafnaði mánaðarlega fyrir utan sumarið og voru á árinu haldnir 6 fundir hjá hópnum. Vinnuhópurinn undirbjó og sá um framkvæmd eftirlitsverkefnis um þrif og öryggisatriði hjá dvalarheimilum. Skýrsla um niðurstöður úr verkefninu er í vinnslu. Jafnframt fer starfshópurinn í árlega kynnisferð til samræmingar á framkvæmd eftirlits milli svæða.

Í efnavöruhópi er rætt um eftirlit með eiturefnum og hættulegum efnum og vörum sem innihalda slík efni og ýmis framkvæmd og skipulagning samstarfs- og eftirlitsverkefna á þeim málum undirbúin. Jafnframt er af hálfu hópsins tekið þátt í norrænu samstarfi vegna eftirlits með þessum málum og sótti heilbrigðisfulltrúi norrænan fund í Stockhólmi 13. og 14. apríl 2010. Efnavöruhópurinn kom saman 9 sinnum á árinu. Á árinu var unnið við gerð eftirlitshandbókar og er hún nú tilbúin í netútgáfu. Einnig var unnið að undirbúningi að samræmdri skráningu á efnavörueftirliti sem áætlað er að hefjist í byrjun árs 2011.

Vegna reglubundins hollustuháttaeftirlits er algengast að áætluð sé ein eftirlitsferð á ári eða eftirlitsferð annað hvert ár. Til sumra fyrirtækja eru þó áætlaðar fleiri ferðir og allt að fimm eftirlitsferðir til stórra sundstaða. Eftirlitsferðir vegna fyrirtækja og stofnana í þessum flokki voru áætlaðar í eftirlitsáætlun 512. Skráðar eftirlitsferðir urðu alls 496 samkvæmt eftirfarandi flokkun. Eftirlitsferðir í fyrirtæki og stofnanir sem hættu rekstri á árinu eru ekki meðtaldar.

Hollustuháttareglugerð

Fjöldi staða 31.12.2010. Áætlaður fjöldi eftirlitsferða og skráðar eftirlitsferðir.

	Fegrunar- og snyrtistarfsemi	Verslun með varasöm efni	Gisti- starfsemi	Fræðsla-, íþróttir og menning	Heilbrigðis- þjónusta	Alls
Fj. staða 31.12.2010	79	97	32	265	59	532
Fj. áætlaðra eftirlitsferða	41	67	28	334	42	512
Fj. eftirlitsferða	36	45	27	337	51	496

Til fegrunar og snyrtistarfsemi telst hársnyrting, snyrtistofur, nudd, ljósastofur, húðflúr og húðgötun. Heildsala og smásala á vörum sem innihalda eitrefni og hættuleg efni er flokkuð sem verslun með varasöm efni. Matvöruverslanir sem selja slíkar vörur að einhverju marki eru aðeins skráðar í töflu um matvælaeftirlit. Gististaðir, skólar og félagsaðstaða þar sem matvælum er dreift flokkast m.t.t. hollustuháttaeftirlits. Veitingastaðir flokkast sem matvælafyrirtæki þó svo sinna þurfi þar ekki síður eftirliti samkvæmt ákvæðum reglugerðar um hollustuhætti. Tannlæknastofur eru flokkaðar í töflu vegna mengunarvarnaeftirlits.

Tóbaksvarnir

Tóbakssala fer fram í verslunum og söluturnum sem selja matvæli og í veitingahúsum. Endurnýjuð voru 22 leyfi til smásölu á tóbaki samkvæmt ákvæðum tóbaksvarnalaga og veitt 2 ný tóbakssöluleyfi til staða sem ekki höfðu selt tóbak áður. Þann 31.12.2010 voru smásölustaðir tóbaks alls 62 í umdæminu. Samkomustaðir 11 og verslanir 51.

Á árinu 2010 voru 26 kvartanir skráðar vegna tóbaksmálefna. Mest munar um kvartanir forvarnaeftirlits Hafnarfjarðar vegna sölu til unglunga. Kvartanir vegna tóbaksreykinga þar sem þær eru óheimilar eða reykingaloft berst úr umhverfi hafa svo til horfið.

Umhverfiseftirlit

Alls 151 umsóknir um starfsleyfi voru til meðferðar, þar sem eftirlit byggist á ákvæðum í mengunarvarnareglugerðum. Í sumum tilvikum er í starfsleyfi einnig vísað til annarra laga og reglugerða:

70 umsóknir voru fyrir nýjar starfsemi.

71 umsóknir voru vegna endurnýjunar, breytingar á starfsemi og endurskoðunar.

15 fyrir tímabundna starfsemi.

Reglugerð um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun og reglugerð um varnir gegn olíumengun frá starfsemi í landi. Fjöldi umsókna um starfsleyfi flokkuð eftir starfsemi og staðsetningu 2010.

	Álftanes	Garðabær	Hafnarfjörður	Kópavogur	Alls
Bílgrein		3	26	30	59
Efnaiðnaður, prentun og framköllun			7	2	9
Fiskvinnsla			8	1	9
Málmiðnaður og verkstæði		3	12	6	21
Trésmíðaverkstæði			4	4	8
Tannlæknastofur		3	10	2	15
Jarðefna, steinvinnsla og einingaverksmiðja			3	4	7
Skólþ og úrgangur		1	2	2	5
Annað		2		6	8
Alls		12	72	57	141
Tímabundin starfsemi*	1	3	4	7	15

*Tímabundin starfsemi er niðurrif á húsum, brennur og markaðir. Jafnframt voru veittar 11 umsagnir til lögreglu vegna áramóta- og þrettándabrenna og flugeldasýninga.

Umsagnir voru veittar til stofnana og viðkomandi nefnda sveitarfélaga.

Garðabæjar um:

- breytingu á aðalskipulagi vegna suðvesturlína

Hafnarfjarðarbæjar um:

- breytingu á aðalskipulagi vegna suðvesturlína
- breytingu á aðalskipulagi vegna Sléttuhlíðar
- uppgræðslu námu í Undirhlíðum

Kópavogsbæjar um:

- breytingu á svæðisskipulagi vatnsverndar
- auglýsingu á deiliskipulagstillögu fyrir Bláfjöll

Skipulagsstofnunar vegna undirbúnings eða mats á umhverfisáhrifum fyrir:

- námu við Bolaöldu í Ölfusi

Umhverfisstofnunar um:

- starfsleyfi fyrir starfsemi Gámaþjónustunnar hf. að Berghelli 1, Hafnarfirði
- drög að reglugerð um brennisteinsvetni

Lóðahreinsun á einstökum lóðum og svæðum er stöðugt verkefni sem skilar oftast tímabundnum árangri. Fyrri reynsla hefur sýnt að slæm umgengni á athafnasvæðum hefur sterka tilhneigingu til að leita aftur í sama farið. Ástæður þessa hafa oft verið skýrðar með óljósri tilfinningu umráðaaðila fyrir ábyrgð sinni og hægagangi í uppbyggingu og frágangi atvinnusvæða.

Sveitarstjórnir og heilbrigðisnefndir skulu gera ráðstafanir til að koma í veg fyrir að gæði vatns sem tekið er til neyslu og vatns sem kann að verða tekið síðar sem neysluvatn geti hrakað eða spillt. Sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu hafa staðið sameiginlega að ákvörðun verndarsvæða og setningu heilbrigðissamþykktar fyrir vatnsvernd. Hvert heilbrigðiseftirlitssvæði sér um reglubundið eftirlit innan sinnar lögsögu en sérstök framkvæmdastjórn sér um samræmingu eftirlits samkvæmt heilbrigðissamþykktinni,

Framkvæmdastjórn um vatnsvernd á höfuðborgarsvæðinu hélt 6 fundi á árinu 2010. Bókaðir dagskrárliðir á fundum stjórnarinnar voru alls 20 auk þess sem 10 mál voru tekin fyrir undir önnur mál. Fundagerðir framkvæmdastjórnarinnar eru teknar til umræðu og afgreiðslu á fundum heilbrigðisnefndanna.

Vöktunarverkefni sem verið hafa í gangi undanfarin ár þar sem örverumælingar hafa verið notaðar til að fylgjast með mengun í lækjum og vötnum var frestað á árinu vegna almennrar stöðu efnahagsmála í þjóðfélaginu og forgangsröðunar annarra verkefna. Lokið var mengunarflokkun Ástjarnar í Hafnarfirði og skýrsla birt um niðurstöður.

Rio Tinto Alcan Íslandi hf. og Umhverfisstofnun reka mælistöð vegna loftgæða á Hvaleyrarholti. Metin eru loftgæði m.t.t. svifryks, köfnunarefnasambanda og brennisteinsambanda. Hægt er að skoða niðurstöður mælinga á hverjum tíma á heimasíðu heilbrigðiseftirlitsins. Einnig fara þar fram mælingar á flúor. Í öskufoki sem lagðist yfir allt höfuðborgarsvæðið þann 5. júní 2010 fór ryk yfir viðmiðunarmörk en brennisteinsvetni fóru ekki yfir viðmiðunarmörk á árinu.

Heilbrigðiseftirlitið sér um rekstur færanlegrar mælistöðvar vegna vöktunar loftgæða fyrir Kópavogsbæ. Metin eru loftgæði m.t.t. svifryks, köfnunarefnasambanda og brennisteinsambanda. Mælingar fóru fram við Álfkonuhvarf fram á mitt ár. Mælistöðin var lánuð í tvo mánuði að Heimalandi undir Eyjafjöllum í tengslum við eldgosíð í Eyjafjallajökli. Frá lok júlímánaðar hefur mælistöðin verið við Digranesheiði. Áfangaskýrslur um loftgæði á þessum stöðum eru í vinnslu. Svifryk fór einu sinni yfir viðmiðunarmörk við Álfkonuhvarf (26. febrúar en engin skýring hefur fundist á því atviki). Ennfremur fór svifryk rétt yfir viðmiðunarmörk tvisvar við Digranesheiði (10. ágúst og 8. september) en þá var öskufök á höfuðborgarsvæðinu.

Kvartanir sem skráðar eru sem mengun voru 123 sem er nokkru fleiri en á síðasta ári. Flestar kvartanir tengdust starfsemi ákveðinna fyrirtækja sem eru starfsleyfiskyld eða 83, þar af 9 um ólykt eða fnyks frá hausþurrkun. Þá bárust 10 kvartanir um ólykt frá ýmis konar annarri starfsemi. Kvartanir um hávaða voru all margar. Frá starfsleyfisskyldum fyrirtækjum samkvæmt mengunarvörnum voru 6. Frá matvælafyrirtækjum 6 og íþróttahúsum 3. Aðrar kvartanir dreifðust á ýmis konar starfsemi. Kvartanir eða ábendingar um mengunarslys og óhöpp voru níu. Þá sinnti Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins mengunarslysum og óhöppum til viðbótar sem ekki eru í þessum tölum.

Á vegum Umhverfisstofnunar og heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga er starfandi vinnuhópur á sviði umhverfisgæða. Heilbrigðiseftirlitið leggur til einn starfsmann í þann hóp. Haldnir voru 5 fundir þar sem fjallað var um samræmingu mengunarvarnaeftirlits og umhverfisviðmiði. Á árinu var unnið að gerð skilyrða fyrir starfsleyfi í málmiðnaði og að eftirlitsverkefni varðandi bílasprautun. Skýrsla er í vinnslu um eftirlitsverkefnið.

Tíðni reglubundins eftirlits til fyrirtækja í þessum flokki er ein eftirlitsferð á ári eða eftirlit annað hvert ár. Til fyrirtækja í ákveðnum flokkum bílgreinar eru þó áætlaðar tvær ferðir. Eftirlitsferðir vegna fyrirtækja og stofnana í þessum flokki voru í eftirlitsáætlun 460. Skráðar eftirlitsferðir urðu alls 399 samkvæmt eftirfarandi flokkun. Eftirlitsferðir í fyrirtæki og stofnanir sem hættu rekstri á árinu eru ekki meðtaldar.

Mengunarvarnaeftirlit Fjöldi staða 31.12.2010. áætlaður fjöldi eftirlitsferða og skráðar eftirlitsferðir

	Málm- og bílgrein	Efna- og timburiðn.	Fóður- og matvæli	Jarðefna- vinnsla	Úrgangsmál	Annað*	Samtals
Fj. staða 31.12.2010	348	103	25	15	16	83	590
Áætlaðar eftirlitsferðir	263	64	25	15	16	45	428
Fj. eftirlitsferða	285	58	19	13	24	80	479

*Annað er tannlæknastofur, vörugeymslur, íþróttasvæði og starfsemi tengd dýrahaldi.

Fjármál

Kostnaði er haldið aðgreindum vegna heilbrigðis- og mengunarvarnaeftirlits annars vegar og eftirlits með hundahaldi hins vegar. Í fjárhagsáætlun var gert ráð fyrir að sértekjur næmu um 51% af rekstrarkostnaði við heilbrigðis- og mengunarvarnaeftirlit og að um 49% kostnaður yrði mætt með beinu framlagi af sveitarfélögunum. Í sértekjum eru allar tekjur s.s. vegna þjónustuverkefna, eftirlitsgjalda, starfsleyfigjalda, vottorða o.þ.h. Allur kostnaður vegna eftirlits með hundahaldi á að greiðast af sértekjum. Í niðurstöðutölum rekstrarreiknings árið 2010 eru sértekjur vegna heilbrigðis- og mengunarvarnaeftirlits kr. 47.766.386 eða 66,8% af rekstrarkostnaði við þann þátt rekstursins. Kostnaður vegna eftirlits með hundahaldi var á árinu kr 19.521.442 og tekjur kr. 20.020.515. Í meðfylgjandi töflu eru samburðartölur árána 2001 til 2010, án fjármagnsliða, vegna heilbrigðis- og mengunarvarnaeftirlits. Íbúatölur eru sömu og við uppgjör ársreiknings og miðast við upphaf árs.

Samanburður á fjölda fyrirtækja í árslok, ársverkum, heildarkostnaði, kostnaði pr. íbúa, kostnaði pr. fyrirtæki og kostnaði pr. stöðugildi árin 2001 til 2010 á verðlagi hvers árs.

	Íbúafjöldi.	Fyrirtæki og stofnanir (starfsleyfisskyld)	Ársverk	Heildar kostnaður kr.	Kostnaður pr. íbúa kr.	Kostnaður pr. fyrirtæki kr.	Kostnaður pr. ársverk kr.
2010	68702	1403	6,5	71.508.057	1041	50.968	11.001.240
2009	69552	1387	7,2	68.288.641	982	49.295	9.484.533
2008	68662	1368	7,2	73.399.190	1069	53.656	10.194.332
2007	63108	1383	7,2	58.669.943	930	42.422	8.148.603
2006	60525	1265	7,2	58.605.054	968	46.328	8.139.591
2005	58786	1361	7,2	56.753.001	965	41.699	7.882.361
2004	57323	1448	7,2	53.215.493	928	36.751	7.391.041
2003	56096	1320	7,2	52.429.008	935	39.719	7.281.802
2002	54642	1287	7	50.355.292	922	39.126	7.193.613
2001	52764	1286	7	41.196.547	781	32.035	5.885.221

Í meðfylgjandi töflu er samanburðartölur árána 2002 til 2010 vegna eftirlits með hundahaldi. Fyrir árið 2003 var stórum hluta eftirlits- og kvörtunum vegna hundahalds sinnt í tímavinnu.

Samanburður á fjölda skráðra hunda í árslok, ársverk, heildarkostnaði, kostnaði pr. íbúa, kostnaði pr. hund og kostnaði pr. stöðugildi árin 2002 – 2010 á verðlagi hvers árs.

	Íbúafj.	Fjöldi hunda	Ársverk	Heildar kostnaður kr.	Kostnaður pr. íbúa kr.	Kostnaður pr. hund kr.	Kostnaður pr. ársverk kr.
2010	68702	2183	1,5	19.521.442	284	8942	13.014.285
2009	69552	2012	1,8	18.140.265	261	9016	10.077.925
2008	68662	1827	1,8	17.108.321	249	9364	9.504.623
2007	63108	1655	1,8	14.932.931	237	9023	8.296.073
2006	60525	1571	1,8	14.126.441	233	8992	7.848.023
2005	58786	1459	1,8	12.118.195	206	8306	6.732.331
2004	57323	1295	1,8	11.723.208	205	9053	6.512.893
2003	56096	1162	1,8	10.536.719	188	9068	5.853.733
2002	54642	1106	2	10.326.215	189	9337	5.163.108

24. mars 2011

Guðmundur H. Einarsson.